

Tárgy:

**M7 autópálya 16+249 (M0) - 90+603 (Balatonvilágos) km
szelvények közötti szakasz fejlesztése érdekében**

Megrendelő:

MKIF Magyar Koncessziós Infrastruktúra Fejlesztő Zrt.

2040 Budaörs, Akron utca 2.

E-mail: mkif@mkif.hu

A terv adatai EOVS rendszerben vannak és EOMA alapszintre vonatkoznak.

Generál tervező:

Utiber Közüti Beruházó Kft.

1115 Budapest, Csóka utca 7-13.

Tel.: +36-1-203-0555, Telefax: +36-1-203-7607

E-mail: tervezes@utiber.hu www.utiber.hu

Szakági tervező:

VIKÖTI Mérnöki Iroda Kft.

1519 Budapest, Pf.: 241.

Tel.: +36-1-814-9700, Telefax: +36-1-814-9703

E-mail: vikoti@vikoti.hu www.vikoti.hu

Ügyvezető igazgató:

Lakits György
13-2738, 13-59416

Tervezési igazgató:

Vass Gábor
01-8613, 01-64943

Ügyvezető igazgató:

Hegyi Zoltán
13-2729, 13-59402

Ellenőr:

Váradyne Fort Veronika
13-2750, 13-50539

Projektvezető:

Szecso Dániel Géza
01-14266, 01-64993

Környezetvédelmi projekt koordinátor:

Szakály Krisztina
13-12295

Projektvezető:

Jurassza Karolina
01-10654

Szakági tervező:

VIKÖTI Mérnök Iroda Kft.

Postacím: 1519 Budapest, Pf.: 241.

E-mail: vikoti@vikoti.hu

Felelős tervező:

Vincze Vilmos
MMK 01-14701

Tervező:

Veres Dóra

Tervező:

Bozsó István

Tervszám:

V311

Tervfázis:

KÖRNYEZETI HATÁSTANULMÁNY

Szakág:

KÖRNYEZETVÉDELEM

Megnevezés:

Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) - I.

Dátum:

2024. november 29.

Méretarány:

Rajzszám:

01.07.

Szállítási ütem jele:

V04

Fájl elnevezés:

E_00_KHT_0107_V04

***ELŐZETES RÉGÉSZETI DOKUMENTÁCIÓ
ELŐKÉSZÍTŐ MUNKARÉSZ
Adatgyűjtés, Terepbejárás alapján
(ERD-I.)***

***M7 AUTÓPÁLYA, M0 – BALATONVILÁGOS KÖZÖTTI SZAKASZ
FEJLESZTÉSE***

A

VIKÖTI MÉRNÖK IRODA KFT.

megrendelésére

készítette:

A

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM KÖZGYŰJTEMÉNYI KÖZPONT

2024

1. AZ ELŐZETES RÉGÉSZETI DOKUMENTÁCIÓ TÁRGYA, ELKÉSZÍTÉSÉNEK CÉLJA, KÉSZÍTŐI

1.1. Az ERD tárgya: M7 autópálya, M0 – Balatonvilágos közötti szakasz fejlesztése

1.2. A tervezett változtatás helyszíne: Törökbálint, Érd és Tárnok (Pest vármegye), Tordas, Martonvásár, Baracska, Kápolnásnyék, Pázmánd, Velence, Sukoró, Pákozd, Székesfehérvár, Szabadbattyán, Kőszárhegy, Polgárdi és Füle (Fejér vármegye), Balatonfőkajár, Lepsény és Balatonvilágos (Veszprém vármegye) közigazgatási területén

1.3. Az ERD megrendelője: VIKÖTI Mérnök Iroda Kft.

1.4. Az ERD megrendelésének célja: Környezetvédelmi hatástanulmány

1.5. Készítette: Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ

1.6. Az ERD elkészítése során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (Kötv.) és a Kormány, a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Kormány rendeletének (Korm. R.) előírásait alkalmazzuk.

1.7. A Kötv. 23/C. § (5) bekezdésének megfelelően az ERD-t próbafeltárás alkalmazásával kell elkészíteni. Mivel az ERD megrendelésekor a próbafeltárást nem lehetett elvégezni, az ERD – a Korm. R. 39. § (1) bekezdése alapján – több munkafázisban készül. A Korm. R. 40. § (8) bekezdése szerint, amennyiben az első hatósági eljárás megindításakor a próbafeltárást akadályozó körülmény még nem hárult el, az ERD addig elkészült munkafázisait kell csatolni a kérelemhez. A feltárási projekttervvel záródó ERD, az akadályozó körülmények megszűnése után (vö.: Korm. R. 39. § (2) bekezdés) elvégzett próbafeltárás eredményei alapján készíthető el, a következő munkafázisban.

1.8. A beruházás a 345/2012. (XII. 6.) Korm. R. 1. melléklet 1.1.34. pont értelmében nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű közlekedés infrastruktúra-beruházás.

2. RÉGÉSZETI ÉRTÉKVIZSGÁLAT, LELŐHELY-DIAGNOSZTIKAI VIZSGÁLATOK

2.1. Adattári, szakirodalmi, térképészeti adatgyűjtés

Az autópálya nyomvonala Pest vármegyében Érd és Tárnok településeken, Fejér vármegyében Tordas, Martonvásár, Baracska, Kápolnásnyék, Pázmánd, Velence, Sukoró, Pákozd, Székesfehérvár, Szabadbattyán, Kőszárhegy, Polgárdi és Füle, Veszprém vármegyében pedig Balatonfőkajár, Lepsény és Balatonvilágos közigazgatási területén haladnak. A vizsgált pályaszakasz a Dunántúli-középhegységi Dunazug-hegyvidékről vezet le a Mezőföldre, kitérővel a Vértes-Velencei-hegyvidéken keresztül, majd a Dunántúli-dombsági Balaton-medencében ér véget. A tervezés a Dunazug-hegyvidéken a Tétényi-fennsík kistájon fekvő Törökbálint településen indul, mely a Budai-hegység D-i szegélyén elhelyezkedő, szerkezeti vonalakkal

határolt alacsony, tagoltalan fennsík. Alakrajzilag aszimmetrikus, D-i irányban kibillent felszín, korábban a Budai-hegység hegyláb felszíne volt.

Tárnok már az Érd-Ercsi-hátságon fekszik, mely aprólékosan felszabdalt felszínű hordalékkúpsíkság. DK felé lejtő felszínét ÉNy-i csapású, teraszos völgyek völgyközi hátakra tagolták. Völgyekkel és medencékkel tagolt felszínének jellegzetes domborzati formái eróziós-deráziós folyamatokkal jöttek létre, de jelentős szerepe volt a szerkezeti mozgásoknak is.

Tordas, Martonvásár és Baracska a Mezőföldön, a Váli-víz síkja kistájon találhatóak, mely vetődésekkel, völgy-medencékkel szabdalta, lösztakarta eróziós halomvidék. A felszín itt is DK felé lejt, amit ÉNy-DK-i irányú teraszos völgyek tagolnak.

Kápolnásnyék és Velence a Velencei-hegység D-i lába előtt húzódó hosszú, keskeny árkos süllyedékterületen, a Velencei-medencében fekszenek. Felszíne D felé enyhén lejt. A tómedence két egymásra merőleges – ÉK-DNy és ÉNy-DK-i – árkos vetődésben keletkezett. A kistáj a Dunántúli-középhegység előtti, felső-pleisztocén kori hegységelőtéri süllyedék tagja, a tó kialakulása azonban csak a holocénra tehető.

Pázmánd már a középhegységben, a Lovasberényi-hát kistájon található, mely a hegységek között, ÉÉK-DDNy-i irányban hosszan elnyúló, eróziós-deráziós völgyelésekkel és peremsüllyedékekkel tagolt aszimmetrikus löszös hát. Formálódásában a szerkezeti mozgások, a folyóvízi erózió, a deráziós folyamatoknak és a löszképződésnek volt szerepe.

Sukoró és Pákozd a Velencei-hegységben fekszik, mely a középhegység DK-i előterében elhelyezkedő, ÉK-DNy-i irányú gyengén tagolt, alacsony tönkrönkhegység.

Székesfehérvárnál már ismét a medencékben, a lösszel fedett hordalékkúpsíkságon, a Közép-Mezőföld és a Sárrét kistájakon halad. Szabadbattyán településen a Sárvíz-völgyét is érinti, mely teraszos folyóvölgy és szintén eróziós-akkumulációs úton képződött, domborzati képét a magasárterek futóhomokformái és a teraszt borító löszök eróziós-deráziós formakincse tarkítja.

Balatonfőkajártól már a Sárvíztől meredek lejtőkkel elhatárolódó Kálóz-igari-löszhátak kistájon fekszik. Felszíne ÉNy-DK-i csapású, DK felé lejtő völgyközi hátak sorozatából áll, melyet a szintén ÉNy-DK-i irányú vízfolyások völgyei, illetve szárazvölgyek tagolnak.

Balatonvilágosnál a Somogyi pari sík kistájon ér véget.¹

A közhiteles lelőhely-nyilvántartás, a szakirodalmi és térképészeti kutatások során a tervezett bővítés által érintett terület 250 m-es övezetében Pest vármegyéből **12**, Fejér vármegyéből **30**, Veszprém vármegyéből pedig **5** régészeti lelőhelyre utaló adatot gyűjtöttünk.

---

¹ Magyarország kistájainak katasztere I. Szerk.: Marosi S. – Somogyi S. Budapest, 1990.

A lelőhelyekről további információkat szereztünk a Magyarország Régészeti Topográfiája (MRT) 2. és 7. kötetéből.² Az érintett Veszprém és Pest vármegyei településeken a topográfia kutatásainak keretein belül előbbi vármegyében az az 1950-60-as, míg utóbbiban az 1970-es években intenzív terepbejárásokat végeztek, valamint a területre vonatkozóan részletesen feldolgozták a történeti forrásokat.

2.2. Régészeti terepbejárás

Az M7 autópálya bővítés tervezett új területfoglalási helyszíneinek felszíni vizsgálatait 2024. május 6-23. között végeztük el több csapatban. Az évszaktól adódóan változékony megfigyelési viszonyok között tudtuk kutatni a mezőgazdasági művelés alatt álló területeket. A sarjadó kukoricával és napraforgóval fedett földeket viszonylag jól lehetett vizsgálni, a már kalászos gabonát, a repcét, lucernát viszont egyáltalán nem.

Pest vármegyében az újonnan kisajátítandó területeket a fedettségük miatt – beépített, gabona vagy gazos parcellák – nem tudtuk kutatni.

Fejér vármegyében 5 új, több történeti korszakos régészeti lelőhelyet azonosítottunk: Kajászó – Felső-Szentiványi-pusztá, Pázmánd – Bágyom-dűlő D, Polgárdi – M7-től D-re, Polgárdi – Régi-legelő-dűlő és Polgárdi – Kert alatt-dűlő. Utóbbi területén kevés habarcsos kőtöredéket is találtunk. Ezek mellett azonosítani tudtuk a 94111 azon. sz. régészeti lelőhelyet, melynek mérete É, D és Ny felé jelentősen nőtt. A 96573 azon. sz. lelőhely kiterjedését is módosítottuk, ÉNy felé az autópálya mindkét oldalán megtalálható. A kevesebb középkori és nagy mennyiségű római kori leletanyag mellett a területen több habarcsos kőtöredéket is megfigyeltünk a pályától É-ra. A keskeny parcella alaposabb megfigyelésre sajnos nem volt alkalmas, így azt nem tudjuk megállapítani, hogy számolhatunk-e a területen épülettel. Az ismert kiterjedésük és a korszakok alapján összevontuk a 22075 és a 94109 azon. sz. régészeti lelőhelyeket 22075 azon. sz. néven.

Veszprém vármegyében egy új régészeti lelőhelyet azonosítottunk: Balatonfőkajár – Tengerd. Épületre utaló kövek itt is kerültek elő, de meglétét igazolni nem tudtuk.

Emellett a 7387 azon. sz. régészeti lelőhely kiterjedését is sikerült pontosítanunk. A területen a korábban ismert neolitikus leletanyagot nem találtuk meg, azonban nagy számú késő rézkori Baden-kerámiát gyűjtöttünk. A középkori kerámiaanyag jelenléte miatt a lelőhelyet összevontuk

---

² MRT 2. (Magyarország régészeti topográfiája 2.): Veszprém megye régészeti topográfiája – A veszprémi járás. Szerk.: Éri István. Budapest, 1969.

MRT 7. (Magyarország régészeti topográfiája 7.): Pest megye régészeti topográfiája – A budai és a szentendrei járás. Szerk.: Torma István. Budapest, 1986.

a 7388 azon. sz. lelőhellyel 7387 azon. sz. néven. A lelőhely kibővült területén nagyobb, faragott kövek is megfigyelhetők voltak, ezekből esetlegesen épület meglétére lehet itt is következtetni.

A fentiekén kívül 2 helyszínt régészeti érdekű területnek (RÉ 1 és 2) jelöltünk, mivel a talált leletanyag csekélyebb száma alapján nem lehetett lelőhelyet meghatározni a területükön.

A vizsgált területet és az azonosított régészeti lelőhelyek ismert kiterjedését az átnézeti és az 1-10. sz. térképmellékleteken ábrázoltuk.

2.3. AZ ÉRTÉKVIZSGÁLAT EREDMÉNYÉNEK ÖSSZEFOGLALÁSA

A régészeti értékvizsgálat során – az adatgyűjtés és terepbejárás összesített eredményei alapján – az alábbi régészeti lelőhelyeket azonosítottuk az M7 autópálya 250 m-es környezetében:

Pest vármegye:

Név:	Nyilv.i szám:	Információ forrása:	Lelőhely jellege:	Lelőhely kora:	Pozíciója:
Érd – Gyulamajor	10307, MRT 7. 9/40.	helyszíni szemle	sír	Nagyrév-k., késő bronzkor, kelta	50 m-es pufferzónában
Érd – Parkváros	10294, MRT 7. 9/27.	ásatás, helyszíni szemle, régészeti megfigyelés	telep	középső paleolitikum (moustieri k.)	pufferzónában
Tárnok – Ötházpuszta	11816, MRT 7. 31/3.	terepbejárás, helyszíni szemle, régészeti megfigyelés	telep telep, villa, téglasír	neolitikum, Vátya-k., kelta, avar, Árpád-kor római kor	érintett
Sóskút – M7-es autópálya	11441, MRT 7. 26/7.	ásatás, terepbejárás, régészeti megfigyelés, geofizikai mérés, próbafeltárás	telep telep, sír sír	neolitikum, kelta, római kor, Árpád-kor Vátya-k., urnamezős k. halomsíros k., középkor	érintett
Tárnok – Falun felüli rét-föld	11820, MRT 7. 31/7.	terepbejárás, helyszíni szemle	telep sír	urnamezős k., kelta, Árpád-kor középső bronzkor, ismeretlen kor	érintett
Tárnok – Izvori-dűlő	11819, MRT 7. 31/6.	terepbejárás	telep villa	őskor római kor	50 m-es pufferzónában
Tárnok – Zsidótemető	11828, MRT 7. 31/15.	terepbejárás	telep	őskor, római kor, avar kor (8-9. sz.)	50 m-es pufferzónában
Tárnok – Tárnok-Izvori-dűlő 2.	96133	próbafeltárás	telep	avar kor	50 m-es pufferzónában
Tárnok – Temető	11829, MRT 7. 31/16.	ásatás, régészeti megfigyelés, próbafeltárás	sírkő	római kor	50 m-es pufferzónában
Tárnok – Jobbágyi-Felső-vető-dűlő	11825, MRT 7. 31/12.	terepbejárás, ásatás	telep, szállás	avar kor	érintett – ÚJ kisajátítás
Tárnok – Jobbágyi-Felső-vető-dűlő III.	66066	ásatás, helyszíni szemle	település	római kor	pufferzónában
Tárnok – Jobbágyi-Felső-vető-dűlő	11823, MRT 7. 31/10.	terepbejárás, ásatás	telep	avar kor (8. sz.)	érintett

Fejér vármegye:

Név:	Nyilv.i szám:	Információ forrása:	Lelőhely jellege:	Lelőhely kora:	Pozíciója:
Baracska – Homokbánya	21599	ásatás, régészeti megfigyelés, helyszíni szemle	szórvány	avar kor	érintett – ÚJ kisajátítás
Kajászó – Felső-Szentiványi-pusztá	Új leelőhely	terepbejárás	telep	bronzkor, kelta, római kor, avar kor, Árpád-kor	érintett
Kajászó – Ercsi-dűlő	57189	légifotózás	út	római kor	pufferzónában
Pázmánd – Bágyom-dűlő D	Új leelőhely	terepbejárás	telep	kelta, római kor, Árpád-kor	érintett – ÚJ kisajátítás
Velence – Bence-hegy és a Csontréti patak között (Lakópatk)	58496	régészeti megfigyelés	telep	őskor, középkor	érintett
Sukoró – Országút alatti-dűlő	57166	terepbejárás	telep	őskor, bronzkor	pufferzónában
Sukoró – Tóra-dűlő	22321	ásatás, helyszíni szemle	telep	DVK (kottafejes és Zseliz-k.)	50 m-es pufferzónában
Pákozdi – Lapos-dűlő	53042	helyszíni szemle, régészeti megfigyelés	telep	középkor	50 m-es pufferzónában
Pákozdi – Kisföldek <i>kiemelten védett</i>	22075	ásatás, terepbejárás, régészeti megfigyelés, helyszíni szemle	szentély telep	római kori kelta (I. sz.), római kor késő vaskor, római kor, avar kor, Árpád-kor	50 m-es pufferzónában
Pákozdi – Kisföldek II.	89509	terepbejárás	telep	római kor	pufferzónában
Pákozdi – Gábor Áron utca	94111	terepbejárás	telep	rézkor, kora bronzkor	érintett – ÚJ kisajátítás
Pákozdi – Ér útja	94113	terepbejárás	telep	Árpád-kor, késő középkor	50 m-es pufferzónában
Székesfehérvár – Pákozdi határnál	29161	helyszíni szemle	telep	késő középkor	érintett
Székesfehérvár – Kisfaludi majortól É-ra	74091	terepbejárás	telep	Árpád-kor	pufferzónában
Székesfehérvár – Kisfalud-Alsómajor	29163	helyszíni szemle, terepbejárás, régészeti megfigyelés	telep	római kor, késő középkor	pufferzónában
Székesfehérvár – Koldustelki-dűlő	29193	helyszíni szemle, próbafeltárás, régészeti megfigyelés	telep	őskor, késő középkor, kora újkor	50 m-es pufferzónában
Székesfehérvár – Alájárók	29194	helyszíni szemle	telep	őskor	pufferzónában
Székesfehérvár – Új-kúti-dűlő	29159	helyszíni szemle	telep	késő középkor	pufferzónában
Székesfehérvár – Rác-temető-dűlő	29185	helyszíni szemle, terepbejárás, geofizikai mérés, próbafeltárás, régészeti megfigyelés	telep	római kor, késő középkor	pufferzónában
Székesfehérvár – Rác-szerűk	29166	helyszíni szemle	telep	őskor, római kor	pufferzónában
Székesfehérvár – Sárkánykúti-dűlő	29189	helyszíni szemle	telep	őskor	50 m-es pufferzónában
Székesfehérvár – Sárkánykúti-dűlő	29165	helyszíni szemle, terepbejárás, régészeti megfigyelés	telep	római kor, középkor	pufferzónában
Szabadbattyán – MRT FE/14.leelőhely	22616	helyszíni szemle	telep	Árpád-kor, késő középkor	pufferzónában
Szabadbattyán – MRT	22617	helyszíni szemle	telep	Árpád-kor, késő középkor	pufferzónában

FE/15.lelőhely					
Szabadbattyán – MRT FE/6.lelőhely	22608	helyszíni szemle	telep	őskor, római kor	pufferzónában
Szabadbattyán – MRT FE/7.lelőhely	22609	helyszíni szemle	telep	római kor	pufferzónában
Szabadbattyán – Inzenér- dűlő II.	51625	adattári dokumentáció	telep	őskor	pufferzónában
Szabadbattyán – Középső- dűlő	97591	terepbejárás	telep	bronzkor, római kor, késő Árpád-kor, késő középkor	érintett – ÚJ kisajátítás
Szabadbattyán – MRT FE/28.lelőhely	22625	helyszíni szemle	telep	Árpád-kor	50 m-es pufferzónában
Polgárdi – M7-től D-re	Új lelőhely	terepbejárás	telep	bronzkor	érintett – ÚJ kisajátítás
Polgárdi – Lajos majori- dűlő	96573	terepbejárás	telep	római kor, Árpád-kor, késő középkor	érintett – ÚJ kisajátítás
Polgárdi – Kert alatt-dűlő	Új lelőhely	terepbejárás	telep	késő bronzkor, római kor, népvándorlás kor	érintett – ÚJ kisajátítás
Polgárdi – Régi-legelő-dűlő	Új lelőhely	terepbejárás	telep	Baden-k., kelta, római kor, népvándorlás kor, késő középkor	érintett – ÚJ kisajátítás

Veszprém vármegye:

Név:	Nyilv.i szám:	Információ forrása:	Lelőhely jellege:	Lelőhely kora:	Pozíciója:
Balatonfőkajár – Tengerd	Új lelőhely	terepbejárás	telep	római kor	érintett – ÚJ kisajátítás
Balatonfőkajár – Rókalikak	7387, MRT 2. 5/12.	terepbejárás	telep falu	DVK, Baden-k., kora bronzkor, urnamezős k., kora vaskor, római kor középkor (12-16. sz.)	érintett – ÚJ kisajátítás
Balatonfőkajár – Kesellő- hegy	7385, MRT 2. 5/10.	terepbejárás, helyszíni szemle, régészeti megfigyelés, ásatás, geofizikai mérés, próbafeltárás	falu, villa telep temető szórvány	római kor őskor középkor, ismeretlen kor középkor	érintett – ÚJ kisajátítás
Balatonfőkajár – Lapos	97207	terepbejárás	telep	bronzkor, római kor	pufferzónában
Balatonfőkajár – Kis-hegy	Nyilván- tartásba vétél alatt	terepbejárás	telep	rézkor/bronzkor, avar kor, késő középkor-kora újkor	érintett – ÚJ kisajátítás

Az azonosított, illetve vizsgált régészeti lelőhelyek ismert kiterjedését az átnézeti és az 1-10. sz. térképmellékleteken ábrázoltuk, a térinformatikai állományok a digitális melléklet „Terinformatika” mappájában érhetőek el.

3. KUTATÁSI TERV

3.1. A változtatási szándékok ismertetése

A projekt során az M7 autópálya bővítését tervezik megvalósítani az M0 – Balatonvilágos közötti szakaszon, a 16-91 km szelvények között. A tervezett fejlesztés 2 x 3+1 sávra történne, legtöbb helyen a meglévő területen (kerítésen) belül. Ahol kisajátítást terveznek ott főként csomópontok,

pihenők, illetve keresztező utak vannak jelenleg is. Az idegen területek határa még változhat, de a kisajátítások a meghatározott helyszíneken valószínűleg szükségesek lesznek.

Egyéb műszaki adatok (mélység, technológia stb.) a tervezés jelenlegi fázisában még nem állnak rendelkezésre.

3.2. Örökségvédelmi hatáselemzés és az ERD II. fázisában javasolt lelőhely-diagnosztikai vizsgálatok meghatározása

A teljes vizsgálati területen összesen 50 régészeti lelőhelyet azonosítottunk. A régészeti lelőhelyek a Kötv. alapján általános védelem alatt állnak. A Kötv. 19. § (2) szerint a régészeti örökség elemei eredeti helyzetükből csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el.

A beruházás tervezése során feltétlenül figyelembe kell venni a szükséges régészeti feltárások idő- és költségigényét.

A régészeti értékvizsgálat során, a tervezett kisajátítások területén több helyszínen lehetnek olyan helyben megtartandó örökségi elemek, amelyeket a Korm. R. 21. § (3) bekezdés alapján a földmunkával el kell kerülni. Ilyen a **7387** és a **96573** azon. sz., a **Balatonfőkajár – Tengerd** és a **Polgárdi – Kert alatt-dűlő** régészeti lelőhelyek. Ezeken esetlegesen állhattak kőépületek a felszíni leletek alapján. Ezt azonban csak további vizsgálatokkal lehet igazolni, elsősorban *geofizikai felmérésekkel*, másodsorban a *próbafeltárások* alapján állapítható meg, hogy a feltárható kategóriába tartoznak-e.

Mivel a tervezés jelenlegi fázisában még nem ismertek a műszaki paraméterek, valamint a földmunkák pontos szélessége és mélysége, így a további örökségvédelmi javaslatok a kivitelezési tervek ismeretében a későbbiek folyamán még változhatnak.

Az alábbiakban az új területfoglalásra vonatkozóan táblázatban összegezzük a javasolt örökségvédelmi vizsgálatokat, valamint a lelőhelyeknek a tervezett változtatások általi érintettségét:

Lelőhely neve:	Nyilvántartási szám:	Érintettsége:	További javaslat:
Tárnok – Jobbágyi-Felső-vető-dűlő	11825, MRT 7. 31/12.	23+000 km. sz. környezetében lévő felüljáró	Geofizikai kutatás, Próbafeltárás
Baracska - Homokbánya	21599	34+000 km. sz. környezetében lévő pihenő	Próbafeltárás
Pázmánd – Bágyom-dűlő D	Új lelőhely	41+000 km. sz. környezetében	Geofizikai kutatás, Próbafeltárás
Pákozd – Gábor Áron utca	94111	54+000 km. sz. környezetében	Geofizikai kutatás, Próbafeltárás
Szabadbattyán – Középső-dűlő	97591	71+000 km. sz. környezetében lévő pihenő	Geofizikai kutatás, Próbafeltárás
Polgárdi – M7-től D-re	Új lelőhely	78+000 km. sz. környezetében	Geofizikai kutatás, Próbafeltárás

Polgárdi – Lajos majori-dűlő	96573	79+000 km. sz. környezetében	Geofizikai kutatás, Próbafeltárás
Polgárdi – Kert alatt-dűlő	Új lelőhely	80+000 km. sz. környezetében lévő csomópont	Geofizikai kutatás, Próbafeltárás
Polgárdi – Régi-legelő-dűlő	Új lelőhely	80+000 km. sz. környezetében lévő csomópont	Geofizikai kutatás, Próbafeltárás
Balatonfőkajár – Tengerd	Új lelőhely	83+500 km. sz. környezetében	Geofizikai kutatás, Próbafeltárás
Balatonfőkajár – Rókalikák	7387, MRT 2. 5/12.	86+000 km. sz. környezetében	Geofizikai kutatás, Próbafeltárás
Balatonfőkajár – Kis-hegy	Nyilvántartásba vétel alatt	90+000 km. sz. környezetében csomópont*	Geofizikai kutatás, Próbafeltárás

*M8 – M7 összekötés projekt része is

Az időszakos és tartós fedettségéből adódóan a terepbejárást nem lehetett mindenhol elvégezni a nyomvonalon, valamint a megfigyelési körülmények sem voltak mindig ideálisak, így még számítani lehet további, eddig ismeretlen lelőhelyek előkerülésére, ahogy azt az előkerült szórvány leletanyagok is mutatják.

Azokat a területeket, ahol a megfigyelési körülmények miatt csak szórványosan került elő régészeti leletanyag **régészeti érdekű területnek** jelöltük (ld. térképmelléletek, illetve a digitális melléklet „Terinformatika” mappájában).

RÉ 1: ~ 33+000 – 34+000 km sz. között, pihenőtől É-ra

RÉ 2: ~ 41+000 – 42+000 km sz. között, lehajtó (bronzkori?)

Ezek környezetét szintén javasolt *geofizikai vizsgálatokkal*, illetve *próbaszondákkal* kutatni.

A fentiek mellett a felszíni kutatás korlátozottsága miatt figyelembe kell venni, hogy az azonosított lelőhelyek feltehetően nagyobb kiterjedésűek, mint ahogy azt fel tudtuk mérni. Ezeken túl jelentős kockázati tényezőt jelentenek a régészeti korú temetők is, mivel felszíni vizsgálattal csak nehezen lehet azonosítani őket, viszont feltárásuk idő és költségigényes.

Az ERD következő fázisában geofizikai felméréssel és próbafeltárással az ismert régészeti lelőhelyeken kívüli, terepbejárással nem kutatható, de régészeti szempontból kedvező területeket is vizsgálni szükséges.

A geofizikai kutatás mértékétől függően próbafeltárással általában a lelőhely nyomvonal által érintett területének megközelítőleg 5-10 %-át (érdemes vizsgálni, hogy eredménnyel szolgáljon.

Jelen beruházás esetében a *geofizikai vizsgálatok, valamint a próbafeltárássra javasolt terület nagyságát a végleges műszaki adatok, kiviteli tervek ismeretében lehet majd meghatározni.*

Itt hívnánk fel arra is a figyelmet, hogy az M7 autópálya ezen szakaszának építését megelőzően régészeti vizsgálatok nem történtek, s ahogy a jelen terepbejárási eredmények is mutatják, a kutatható területek nagy része régészetileg pozitívnak bizonyult. Ezért a kiviteli tervek

ismeretében újbóli terepbejárás is javasolt a teljes szakasz régészeti nem ismert részein, mivel jelen dokumentáció készítésekor az időszakos fedettség miatt a területek nagy része nem volt kutatható.

A mezőgazdasági művelésű területek geofizikai mérések elvégzésére legalkalmasabb a növényzet maximum 10 cm magasságú időszaka, melynek során a felszín egyenletes simaságú. A mérések elvégzését egyértelműen kizárja a 25 cm-nél magasabb vegetáció, a zöldkár lehetősége és a mélyszántottság.

A Korm. R. 39. § (2) bekezdése alapján próbafeltárásokra csak az akadályozó körülmények elhárulását követően kerülhet sor, régészeti munkavégzésre alkalmas állapotú területen, amelynek szempontjait a Korm. R. 34. § (3) bekezdése határozza meg. A feltárások megkezdése előtt a beruházónak el kell végeztetni a területen a fakitermelést, bozót- és egyéb növényzet irtását, az építési, bontási, vagy egyéb hulladék eltávolítását, a lőszer- és tűzszerészeti vizsgálatot és mentesítést, illetve az erről szóló minőségbiztosítási jegyzőkönyvet a feltárást végző intézménynek átadnia. Biztosítani kell a feltárandó terület megközelíthetőségét, ki kell jelölnie a közművezetéseket és köteles átadnia ezek leíró és térképes dokumentációját lehetőleg EOV-rendszerben készült állomány formájában.

A Korm. R. 36. § (2) bekezdés alapján a gépi és kézi földmunkát a régész irányítása mellett kell végezni, olyan *munkagép* (gumikerekes forgókotró, iszapoló vagy rézsűző kanállal) alkalmazásával, amely alkalmas a régészeti jelenségek jelentkezési szintjén a régészeti tükörfelület kialakítására.

A Kötv. 21. § (2) bekezdés szerint a szükséges próbafeltárásokat a régészeti rétegsor aljáig kell elvégezni.

3.3. A javasolt lelőhely-diagnosztikai vizsgálatok költségkalkulációja

Vizsgálat típusa	Nettó egységár	Terület/Hossz	Kalkulált nettó költség*
<i>Geofizikai kutatás (mágneses)</i>	40 Ft/m ²	nem ismert m ²	nem kalkulálható Ft
<i>Próbafeltárás</i>	2 520 Ft/m ² pozitív eredmény esetén; 1 100 Ft/m ² negatív eredmény esetén	nem ismert m ²	nem kalkulálható Ft
<i>Feltárási projektterv összeállítása</i>	50 000 Ft	nem ismert km	nem kalkulálható Ft
Összesen	nem kalkulálható Ft		

*Kötv. 19. § (4) alapján, a Korm. R. 8. mellékletében meghatározott hatósági egységárak szerint

A Kötv. 23/F. § 8a) alapján az ár nem tartalmazza a próbafeltárások elvégzéséhez szükséges gépi földmunka költségét!

A végleges költségbecslést a kivitelezési adatok pontosítása, a beruházás végleges megtervezése után lehet elvégezni, a megbízói adatszolgáltatás alapján.

A Kötv. 23/F. (8) értelmében az Előzetes régészeti dokumentáció készítésének teljes költségei nem haladhatják meg a beruházás teljes bekerülési költségének 0,35%-át, kivéve, ha a Beruházó ennél magasabb összeg megfizetését vállalja.

Az előzetes régészeti dokumentáció készítésének költsége a terepen végzett régészeti szaktevékenység mellett tartalmazza a végleges leletbefogadás, de nem tartalmazza a próbafeltáráshoz szükséges gépi földmunka, továbbá a munka- és balesetvédelmi szabályok betartásához szükséges műszaki feltételek biztosításának költségét.

A Kötv. 23/F. § (4) bekezdés alapján a nagyberuházáshoz kapcsolódó régészeti feltárással összefüggő rendelkezések alkalmazásában – tekintet nélkül a nagyberuházás szakaszolására – a beruházás teljes bekerülési költsége a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 47-51. §-ában meghatározott tételek tervezett összege.

*A beruházó nyilatkozata alapján, jelen projekt esetében a beruházás teljes **becsült** bekerülési költségének 0,35 százaléka megközelítőleg 700 000 000 Ft.*

3.4. A javasolt vizsgálatok elvégzésére jogosult intézmény megnevezése

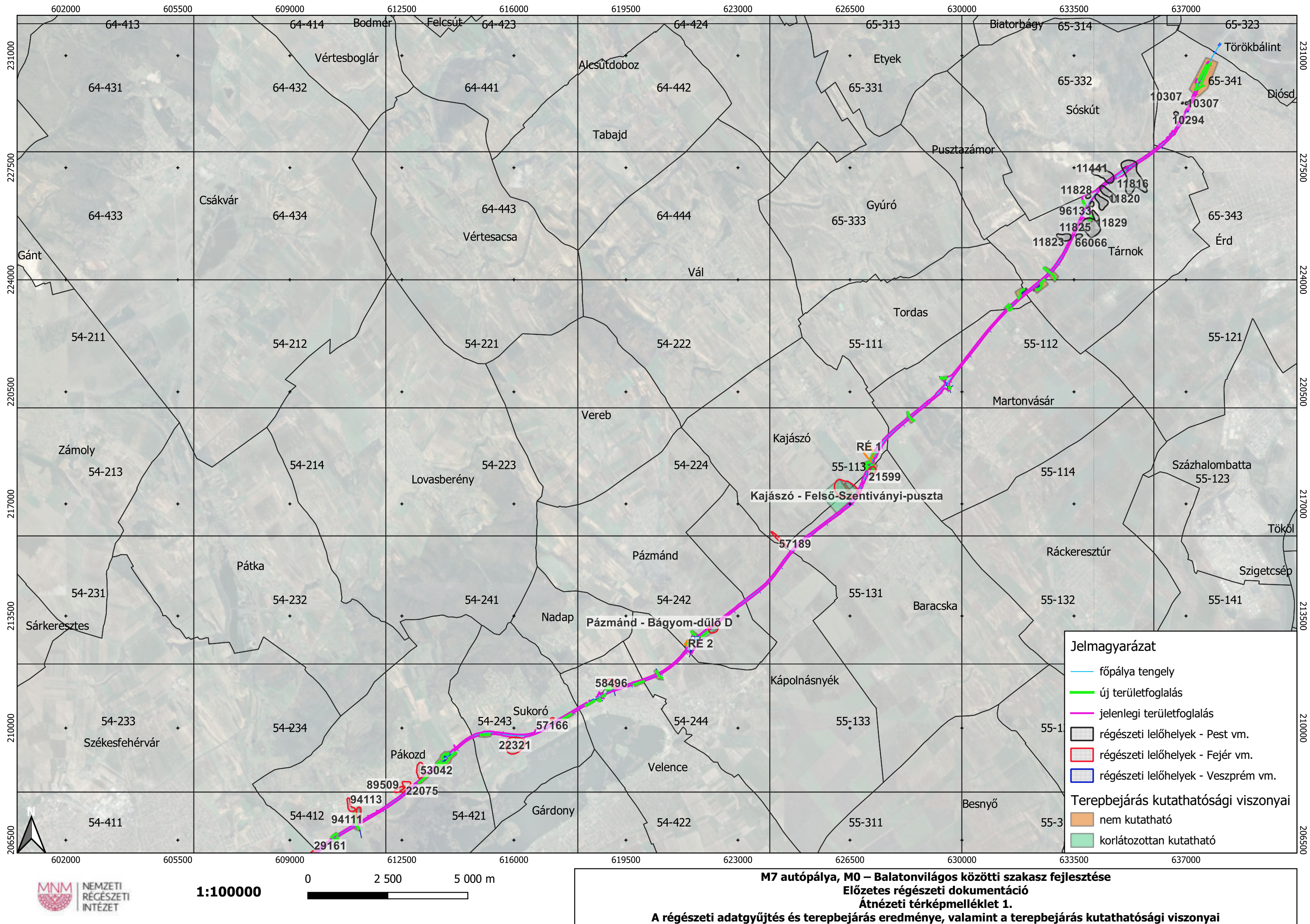
Az Előzetes régészeti dokumentációhoz kapcsolódó geofizikai kutatás és a próbafeltárások elvégzésére, a Kötv. 23/C. § (3) bekezdés és a Korm. R. 3. § (3) alapján a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ (regeszetiprojektiroda@hnm.hu) jogosult.

Budapest, 2024. május 29.

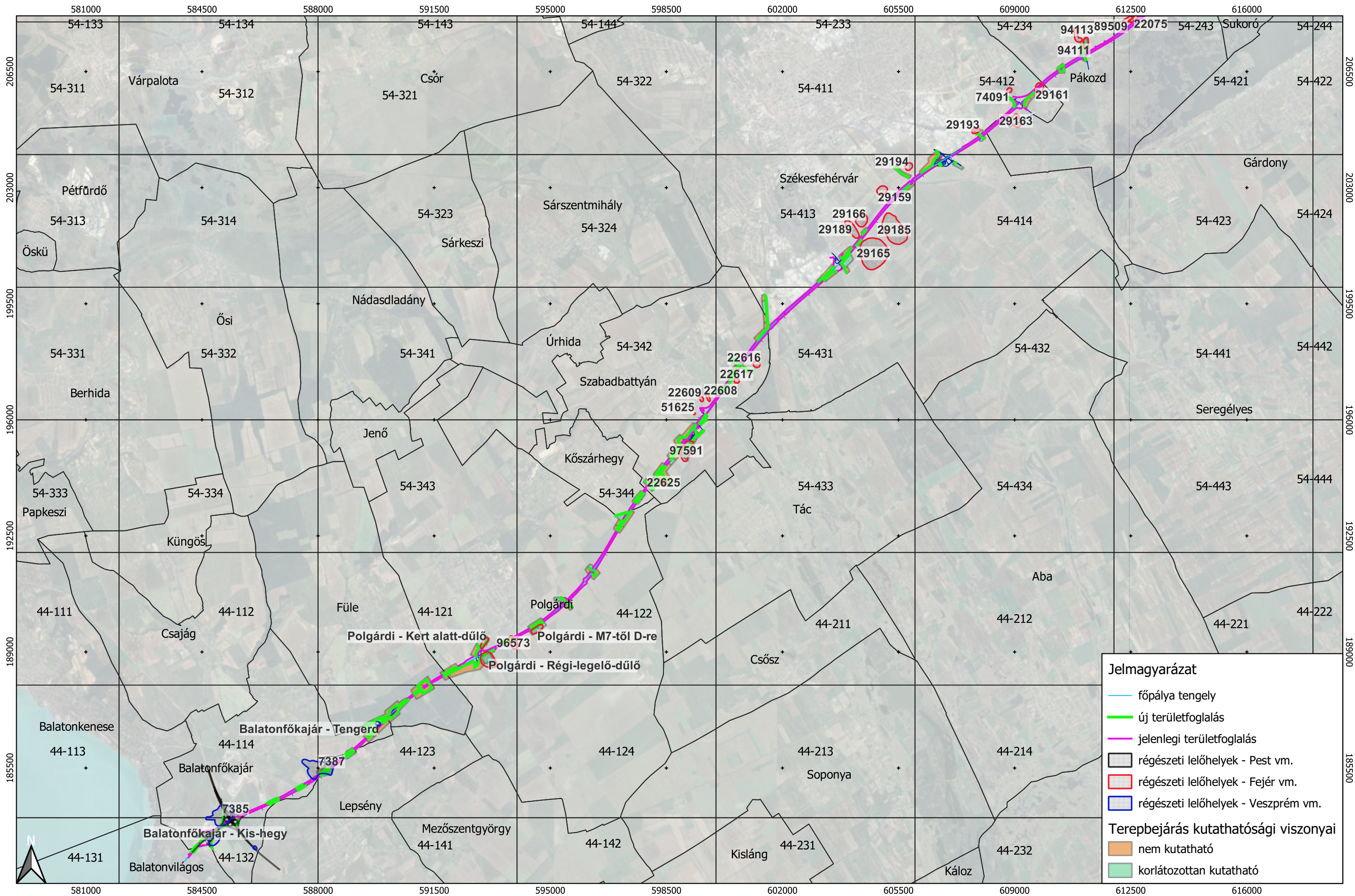
Koller Melinda

régész

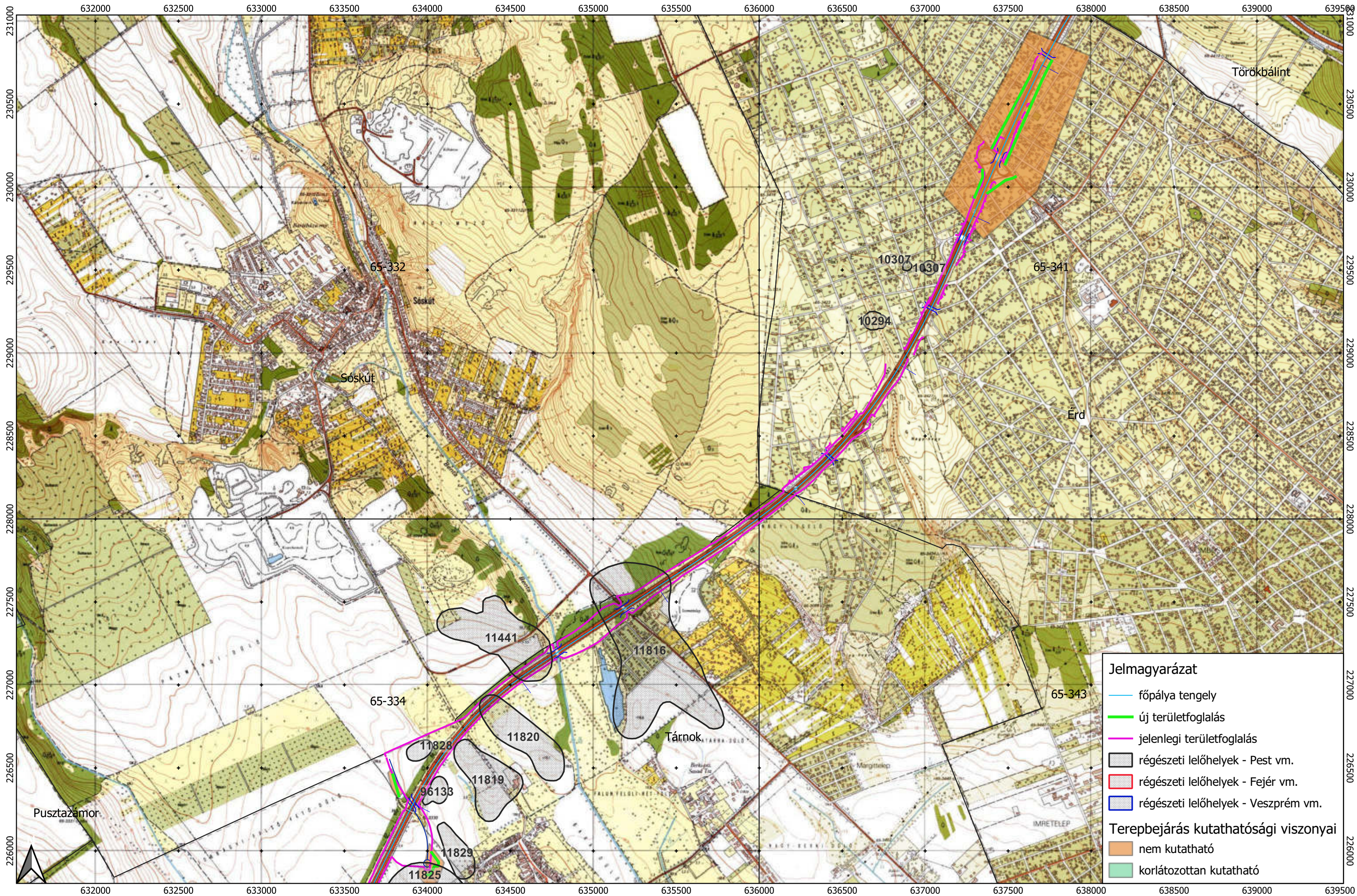

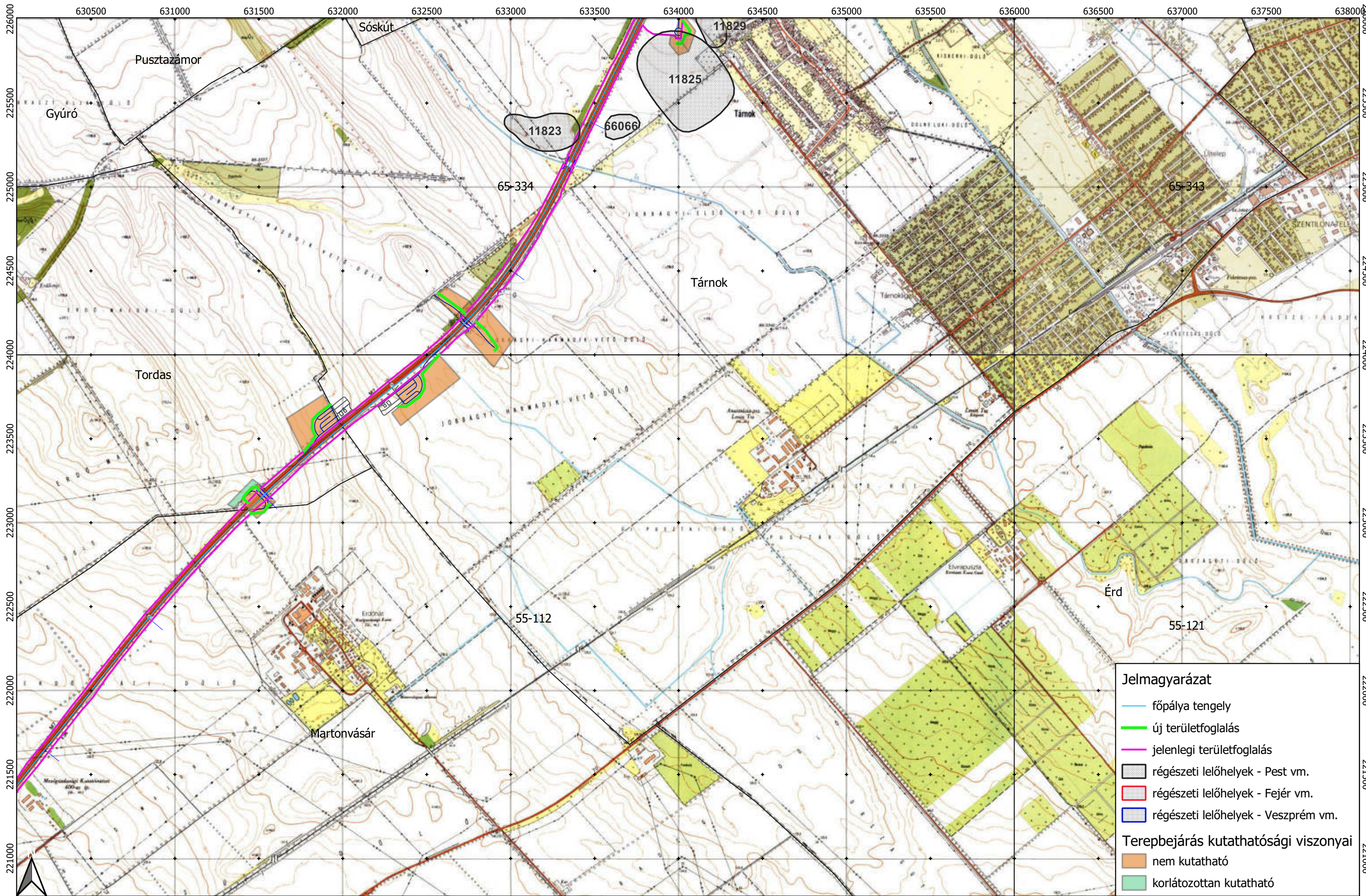

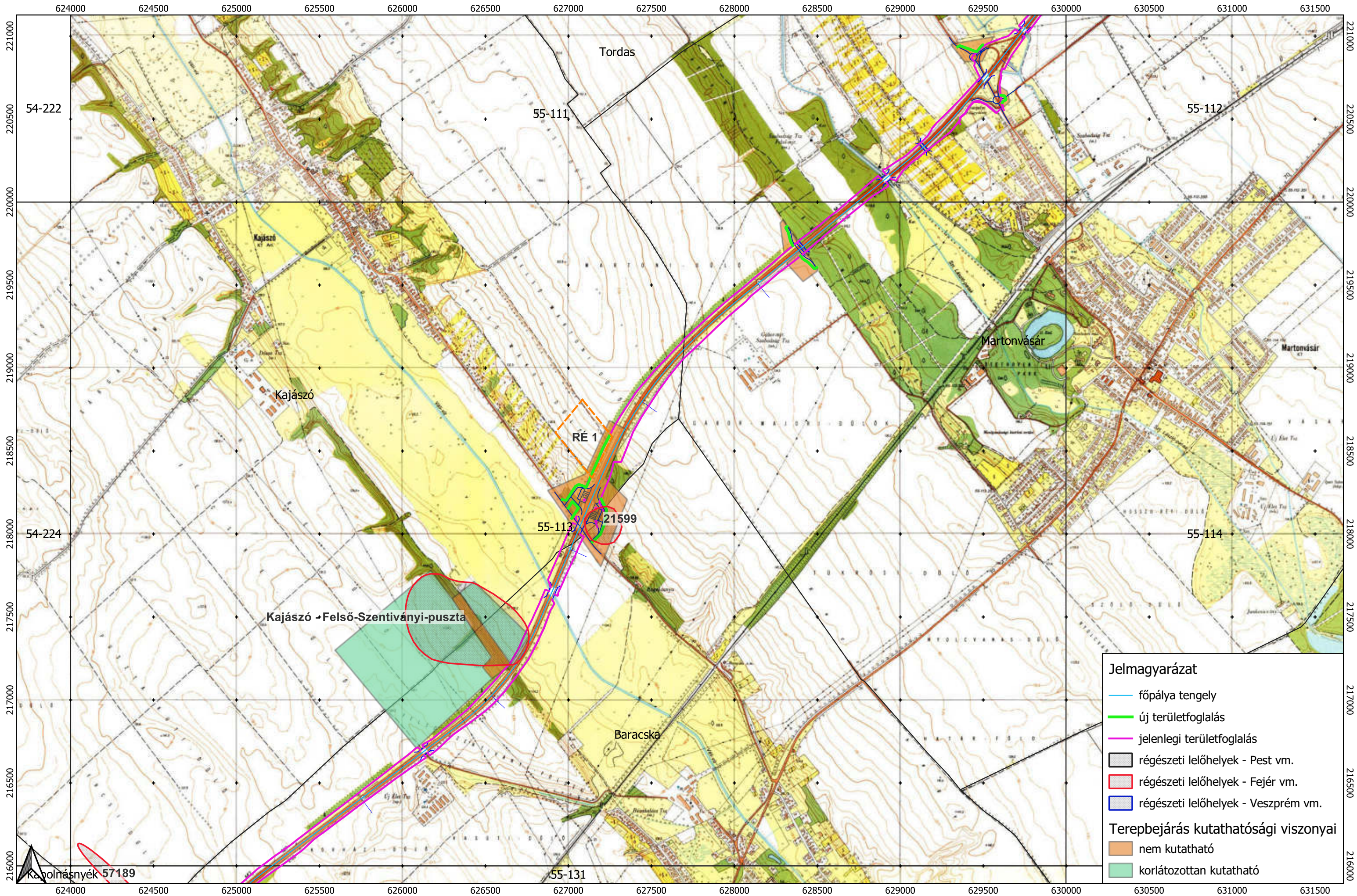

- Jelmagyarázat**
- főpálya tengely
  - új területfoglalás
  - jelenlegi területfoglalás
  - régészeti lelőhelyek - Pest vm.
  - régészeti lelőhelyek - Fejér vm.
  - régészeti lelőhelyek - Veszprém vm.
- Terepbejárás kutathatósági viszonyai**
- nem kutatható
  - korlátozottan kutatható

1:20000

0 500 1 000 m

M7 autópálya, M0 – Balatonvilágos közötti szakasz fejlesztése
Előzetes régészeti dokumentáció
Térképmelléklet 3.

A régészeti adatgyűjtés és terepbejárás eredménye, valamint a terepbejárás kutathatósági viszonyai

